

UTLENDINGSNEMNDA
UNE

Kulturdepartementet
Postboks 8030 Dep
0030 OSLO

Deres referanse
19/2515

Vår referanse
19/00457-3

Dato
07.11.2019

Unntatt offentlighet
OFFL § 15 EksterInte

Hørings svar NOU 2019:9 Fra kalveskinn til datasjø

UNE viser til Justisdepartementet e-post av 27.07.2019 vedlagt kulturdepartementet brev av 01.07.2019. UNE har noen kommentarer til forslaget til ny lov om samfunnsdokumentasjon og arkiver.

Generelt mener UNE at problemstillinger som vedrører hvor mye som skal dokumenteres, hva som skal dokumenteres og hvordan dette skal dokumenteres kunne vært uttrykt klarere i lovutkastet. Dette blir særlig viktig når man legger så mye av dokumenteringen til teknologien. Problemstillingen reises i kapittel 23.2.6, første setning. UNE mener at eventuelle avhjelpende tiltak kunne blitt gjort tydeligere i lovforslaget.

Kapittel 16.4.2. Forholdet til offentlighetsloven

Forslaget omtaler offentlighetsloven og arkivloven som et «ulykkelig ekteskap». UNE har erfart at offentlighetsloven og einnsyn økte dokumenteringen (journalføring), og skapte større bevissthet rundt journalføring / arkivering / dokumentering blant saksbehandlerne. Det har også vært medvirkende til å få de som jobber med systemutvikling til å bedre forstå nytten av standardkomponenter og se offentlig forvaltning i sammenheng.

Kapittel 17.5.6. Innebygd arkivering

Etter vårt syn krever det svært gode kunnskaper om dokumentering / arkivering for å få til dette på en god måte med autentiske data med høy integritet.

Etter UNEs erfaring vil systemarkitekturen i et slikt system i praksis bestemme hvordan det dokumenteres. Ansvaret for dokumenteringen blir dermed lagt til systemarkitekter og utviklere. Vi ser her for oss at det arkivfaglige hos arkivskaperene blir skjøvet i bakgrunnen, og det vil oppstå problemer med rett kompetanse. Spesifikt tror vi at dette vil gå ut over plikten til vedlikehold. Videre mener vi det er viktig å gi overordnede føringer for systemdesign. Erfaringsmessig kan det f. eks oppstå risiko for at et system dobbeltarkiverer. Vedlikehold av det ene arkivet, men ikke det andre vil da etter hvert generere to ulike arkiver. Det blir avvik mellom det som faktisk brukes og det som er dokumentasjonen / arkivet.

UTLENDINGSNEMNDA

Besøksadresse: Stenersgata 1 B/C
Postboks 2108 Vika 0125 Oslo

Tlf: 21 08 50 00
<http://www.une.no>

Org.nr: 9820 19095
Bank: 7694.05.02302

Vi tenker oss at dette kan avhjelpest ved å spesifisere tydeligere i loven, eller eventuell forskrift, hva som forventes av systemarkitektur på et overordnet nivå.

§ 7 Dokumentasjon i felles systemer

I fellessystemer er vi usikre på om en avtale om hvem som har ansvaret for å ivareta pliktene etter loven er tilstrekkelig for å ivareta uklarheter. Vi mener at den ene parten ikke fritas for alt ansvar mhp dokumentasjon og kvalitet på egne data.

Det må etter vårt syn fremgå i en slik avtale ikke bare hvem som har ansvaret etter loven, men også hva den enkelte virksomhet plikter å gjøre i et felles system. Dette kunne med fordel vært beskrevet nærmere i loven.

Når dokumentasjon skapes og brukes i et felles system må det dokumenteres hvilken instans som har gjort hva. Det må også dokumenteres overføring av dokumentasjon til ny instans. Etter hvert vil man også se at man går bort ifra tradisjonelle dokumentbegreper. Det blir for UNE uklart hva som skal dokumenteres, hvordan det skal dokumenteres og ikke minst hvordan systemene bør bygges for å ivareta alt dette. Jfr. også omtalen under §§ 7-11 vedrørende systemarkitektur.

§ 8 Plikt til å dokumentere virksomhetens kommunikasjon

UNE antar at det er tenkt overlatt til forskrift hva som ligger i begrepet å dokumentere. Vi mener at dette burde vært nærmere beskrevet i lovteksten. Eksempler på hva som burde vært nærmere beskrevet er hvilke metadata som skal med i gitte situasjoner, hvordan designe et system på overordnet nivå for å ta høyde for endringer i krav under systemets levetid når det foregår innebygd arkivering, og mer detaljert om hvordan datakommunikasjon skal dokumenteres.

§§ 7-11

Dokumentering er ikke noe som «bare skjer» uten at noen har gjort noe for at det skal skje. UNE mener at lovutkastet burde gått nærmere inn i hva slags systemarkitektur som ville være «best practice».

Hvordan bør systemarkitekturen på et overordnet nivå være? Vi ser at svaret på dette krever stor og overlappende kompetanse innen både dokumentasjonsforvaltning og teknologi. Når dokumenteringen blir teknologidrevet er det etter vår oppfatning høy risiko for å overlate dokumentasjonsforvaltningen til utviklere og systemarkitekter med dårlig kompetanse på dokumentasjonsforvaltning. Vi mener dette kan avhjelpest med tydeligere anbefalinger.

§ 10 Automatisert rettsanvendelse

I de tilfellene det fattes automatiserte vedtak, beslutninger e.l og det ikke produseres dokumenter i tradisjonell forstand, men bare sammenstilling av data, mener vi det bør konkretiseres hvordan dette skal dokumenteres for senere fremvisning.

§ 19 Plikt til vedlikehold

Vi mener det er uklart hva denne plikten innebærer. Vi merker oss at forslaget sier «virksomheter skal vedlikeholde dokumentasjon og hindre utilsiktet informasjonstap ved konvertering til nye formater eller ved annen behandling».

For oss er det uklart om dokumentasjonen bare skal vedlikeholdes ved konvertering til nye formater, eller fortløpende.

Løpende vedlikehold av dokumentasjonen setter krav til systemarkitekturen. Se også kommentarene over angående arkitektur.

Etter vårt syn bør det gis nærmere og overordnet beskrivelse av hvordan denne plikten kan ivaretas. Det kan også gis korte eksempler på beste praksis i systemarkitektur. UNE er innforstått med at dette kanskje blir tatt inn i forskriften, men mener at å ta dette inn i loven vil gi et større publikum.

Med hilsen

Tormod Brudvik
avdelingsleder

Saksbehandler: Jan Erlend Bråthen

Dette brevet er godkjent elektronisk i Utlendingsnemnda og har derfor ingen signatur.